

p. Maciej Rekowski
1505178

p. A. Jachna (057)
15.05.2017 DJ

002-0A:K. 051. 34. 2017

List otwarty w sprawie wpisania do rejestru zabytków budynku nadszybia Rudolf (Chrobry) oraz dawnego budynku socjalnego (obecnie magazynu głównego) kopalni „Anna” w Pszowie.

EB

Do Generalnego Konserwatora Zabytków Pani dr hab. Magdaleny Gawin

Szanowna Pani Konserwator,

RPU/24076/2017 P

Data: 2017-05-11

MINISTERSTWO KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWYCH	
wpl. dn.	09. 05. 2017
L.dz.	

Zwracamy się z prośbą o zajęcie stanowiska w sprawie planowanych wyburzeń na terenie kopalni „Anna” w Pszowie.

Spółka Restrukturyzacji Kopalń planuje wyburzenie nadszybia Rudolf (Chrobry) najprawdopodobniej autorstwa światowej sławy architekta Hansa Poelziga i dawnego budynku socjalnego (obecnie magazynu głównego), który jest bez wątpienia jego dziełem. Spółka ogłosiła przetarg, który zostanie rozstrzygnięty 4 maja 2017 roku, dlatego też sprawa jest bardzo pilna.

O jakości spuścizny autora zagrożonych dzieł może świadczyć Pawilon Czterech Kopuł we Wrocławiu odrestaurowany niedawno dzięki wysiłkom Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Przedstawiciel Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach w korespondencji wyraził opinię, że wpis do gminnej ewidencji jest wystarczającą formą ochrony, jednak jak pokazuje doświadczenie dla wspomianej Spółki jest to prawo fikcyjne. Przed kilku laty dziedzictwo narodowe poniosło niepowetowaną stratę – wyburzono zabudowania płuczki, sortowni i warsztatów kopalni „Anna” projektu Hansa Poelziga. Tą atrybucję potwierdzają projekty opublikowane przez H. Bolsa w jego pracy doktorskiej [H.S. Bols, Hans Poelzig und der „neuezeitliche Fabrikbau”, <http://hss.ulb.uni-bonn.de/2008/1615/1615.htm>].

Przedstawiciel Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach twierdzi, że zagrożone obiekty zostały wzniesione po II wojnie światowej, jednak nowe ustalenia naukowe oraz analiza formalno-stylistyczna przesuwają ich czas powstania na drugie dziesięciolecie XX wieku. Świadczy o tym zdjęcie z 23 maja 1918 roku opublikowane w książce B. Kołodzieja [B. Kołodziej, Kopalnia „Anna” w latach 1832-2002 na dawnej i współczesnej fotografii, Pszów 2002] oraz w dostępnej w Internecie pracy doktorskiej H.S.

Bolsa [H.S. Bols, Hans Poelzig und der „neuzeitliche Fabrikbau“, <http://hss.ulb.uni-bonn.de/2008/1615/1615.htm>). Na fotografii są widoczne obydwa wspomniane budynki i w tym kontekście ich wpis do rejestru zabytków wydaje się zasadny. Ponadto zbieżność stylowa z należącymi do tego samego zespołu, a wpisanymi już do rejestru zabytków dawną elektrownią i maszynownią oraz detal i jakość wykonania są dowodami na autorstwo Poelziga. Za zachowaniem wspomnianych obiektów przemawiają również ich dobry stan techniczny oraz łatwość adaptacji do współczesnych celów.

Również dr Zbigniew Beiersdorf, niekwestionowany autorytet w dziedzinie ochrony zabytków oraz członek Wojewódzkiej Rady Ochrony Zabytków w Katowicach po analizie zebranych materiałów wyraził opinię o konieczności objęcia ścisłą ochroną całego zespołu złożonego z obiektów powstałych w drugim dziesięcioleciu XX wieku na terenie kopalni „Anna”, w tym budynku nadszybia Rudolf (Chrobry) oraz dawnego budynku socjalnego (obecnie magazynu głównego).

Nie pozwólmy, aby kolejne cenne zabytki architektury przemysłowej, świadczące o bogatej i niezwykle złożonej historii regionu zostały rozebrane!

